

Co se změnilo v oblasti DPH pro rok 2023?

Autoři:

Michael Pleva, michael.pleva@roedl.com, Rödl & Partner Tax, k. s.

Adéla Gabrielová, adela.gabrielova@roedl.com, Rödl & Partner Tax, k. s.

Daňový balíček pro 2023 přinesl novinky i v oblasti DPH, a proto bychom se v rámci dnešního podcastu na tyto změny společně detailněji podívali. Probereme dlouho očekávanou změnu limitu obratu pro povinnou registraci k DPH, podíváme se na změny ve lhůtách pro odpovědi na výzvy finančního úřadu ohledně kontrolního hlášení a v neposlední řadě si shrneme, jak se zmírní sankce za pochybení při pozdním podání kontrolního hlášení.

Začneme s nejdůležitější ze zmiňovaných změn, kterou je nepochybně navýšení limitu obratu pro povinnou registraci k DPH, a to z částky 1 mil. Kč na 2 mil. Kč. Navýšení registračního limitu bylo umožněno na základě výjimky udělené EU a ovlivnilo i zákon o daních z příjmů. V důsledku zvýšení limitu pro plátcovství DPH na 2 mil. Kč se novelou zákona o daních z příjmů zvyšuje i hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu daně.

Zcela jistě se dá říct, že především z pohledu drobných podnikatelů a menších obchodních společností se jedná o pozitivní změnu, neboť zvýšení limitu povede k nižší daňové a administrativní zátěži.

Vzhledem k tomu, že v praxi výpočet obratu může působit značné potíže, rádi bychom posluchačům připomněli, jak se vlastně obrat pro DPH stanoví. Důležité je především zmínit, že obrat je třeba sledovat průběžně. Zákon totiž pracuje s pojmem dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Daňový subjekt se proto nemůže spokojit pouze s přehledem příjmů za uplynulý kalendářní rok, ale musí sledovat jednotlivá uskutečněná plnění průběžně. Zároveň není rozhodující, zda již plnění byla uhrazena, ale pouze, jestli byla z hlediska zákona o DPH uskutečněna.

Do výpočtu obratu vstupují i některá osvobozená plnění bez nároku na odpočet, ze kterých se DPH neodvádí. Jedná se především o finanční, penzijní a pojišťovací služby a dále pronájem nemovitých věcí. Naopak do obratu se nezapočítává prodej dlouhodobého majetku a osvobozená plnění bez nároku na odpočet daně, která jsou doplňkovou činností subjektu, uskutečňovanou příležitostně. A překročí-li subjekt obrat 2 mil. Kč za libovolné období dvanácti po sobě jdoucích měsíců, vzniká mu povinnost podat přihlášku na finanční úřad a následně se stane i plátcem daně.

Vzhledem ke změně registračního limitu se určitě také někteří podnikatelé budou moci od DPH odregistrovat. Finanční správa v návaznosti na novelu sdělila, že plátcí, kteří za období leden 2022 až prosinec 2022 nedosáhli obratu většího než 2 mil. Kč a zároveň uplynul 1 rok ode dne, kdy se daná osoba stala plátcem, mohou v souladu se změnou zákona požádat o zrušení registrace.

V tomto ohledu je potřeba připomenout, že zrušení plátcovství DPH s sebou může přinést některá úskalí. Především je důležité myslet na to, že pokud plátce eviduje ve svém obchodním majetku zásoby, automobil, stroj či třeba nemovitost, ze kterých dříve uplatnil nárok na

odpočet daně, může mu vzniknout povinnost provést korekci původně uplatněného odpočtu a část DPH vrátit správci daně. Ne vždy proto může být výhodné požádat okamžitě o zrušení registrace.

Daňový balíček kromě změny limitu obratu pro registraci k DPH, přinesl také některé změny týkající se kontrolního hlášení. Jednou z nich je prodloužení lhůty pro odpověď na výzvu správce daně. Posluchači, kteří jsou plátcí DPH, se zcela jistě už ocitli v situaci, kdy od správce daně obdrželi výzvu ke změně, doplnění nebo potvrzení údajů uvedených v kontrolním hlášení. Doposud měl plátcе povinnost reagovat na výzvu do pěti pracovních dnů od jejího doručení. Neučinil-li tak, obdržel od správce daně následně pokutu, která mohla v krajním případě činit až 50 000 Kč.

Dobrou zprávou je, že nově se lhůta na odpověď finančnímu úřadu může prodloužit až na 17 kalendářních dnů. Tato lhůta počíná běžet dnem odeslání výzvy správcem daně a uplatní se pouze při doručování do datových schránek. Pokud daňový subjekt nemá datovou schránku, nadále platí lhůta 5 pracovních dnů od oznámení výzvy. Je tedy patrné, že ten, kdo chce této změny využít naplno, by si měl zřídit datovou schránku a pravidelně kontrolovat příchozí zprávy.

Poslední úlevu, kterou přinesl daňový balíček pro rok 2023 v oblasti zákona o dani z přidané hodnoty, je zmírnění některých sankcí v souvislosti s pozdním podáním či nepodáním kontrolního hlášení. Neplnění povinností v souvislosti s kontrolním hlášením může mít velmi nepříjemné důsledky. Pokuta ve výši 1 000 Kč hrozí v případě, kdy si plátcе sám uvědomí, že včas nepodal kontrolní hlášení a bez upozornění správcem daně jej po termínu podá. Pokud si plátcе sám tuto povinnost neuvědomí a správce daně jej k podání vyzve, hrozí mu dokonce pokuta ve výši 10 000 Kč. Pokud nebude kontrolní hlášení podáno ani na základě výzvy, může se pokuta vyšplhat až na 50 000 Kč.

Od roku 2023 platí, že plátcе daně si může dovolit jednou za rok pochybit, aniž by musel pokutu platit či žádat o její prominutí. Dle novely má totiž docházet k automatickému prominutí pokuty při prvním pochybení za nepodání kontrolního hlášení ve výši 1 000 Kč a také při prvním pochybení vedoucím k pokutě 10 000 Kč.

Pro některé plátcе budou úlevy dokonce ještě větší. Plátcі, kteří jsou fyzickou osobou se čtvrtletním zdaňovacím obdobím či společnostmi s ručením omezeným, která má pouze jednoho společníka, se sníží pokuta v souvislosti s nepodáním kontrolního hlášení na polovinu. Konkrétně se bude jednat o pokutu ve výši 10 000 Kč za podání kontrolního hlášení až na výzvu správce daně, dále pokutu 30 000 Kč, pokud nebude na výzvu reagováno ve stanovené lhůtě, a pokutu 50 000 Kč, pokud kontrolní hlášení není podáno ani v náhradní lhůtě.

Kontrolní otázky:

1. Za jaké období se stanoví obrat pro výpočet DPH a kolik nově činí limit pro registraci?

Za období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Plátcem se stává osoba povinná k dani, která přesáhne za toto období obrat 2 mil. Kč.

2. Jaká je nová lhůta pro odpověď správci daně na výzvu ke změně, doplnění nebo potvrzení údajů uvedených v daném kontrolním hlášení?

17 kalendářních dní od odeslání výzvy do datové schránky, 5 pracovních dní při doručení výzvy jiným způsobem.

3. Jaká je nová výše pokuty za podání kontrolní hlášení až na základě výzvy správce daně u jednočlenných s. r. o.?

Nově se stanoví pokuta v poloviční částce, tedy ve výši 5 000 Kč.

Související odkazy:

- [Zákon č. 235/2004 Sb.](#), o dani z přidané hodnoty
- Důvodová zpráva k zákonu č. 366/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- Informace k novele zákona o DPH pro rok 2023 – zrušení registrace plátce na žádost